

BUDUĆNOST U EUROPSKOJ UNIJI

- zaključci s javne tribine održane na projektu Eureka

1. Uvodno

Javna tribina na temu „Budućnost u Europskoj uniji“ održana je 20. svibnja 2019. u prostoru teatra &TD (MM centar), Savska ulica 25, Zagreb, u okviru projekta „Eureka – i mi gradimo budućnost EU“, koji Hrvatski pravni centar izvodi u suradnji s Katedrom za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Javnu tribinu osmislili su i moderirali studenti/ce-demonstratori/ce na Katedri za europsko javno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Panelisti na javnoj tribini bili su prof. dr. sc. Tamara Čapeta, profesorica na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i prof. dr. sc. Zoran Kurelić, dekan Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Kroz kratka izlaganja i interaktivnu raspravu na tribini su razmotrena brojna aktualna pitanja vezana za uređenje i ovlasti Europske unije (dalje: EU), liberalne temelje EU, očuvanje vrijednosti EU, kako sljede:

- Koji su problem u mehanizmima rješavanja konflikta vrijednosti – treba li se pribjeći sili ili EU jednostavno treba odustati od svojih vrijednosti?
- Koji je stupanj zastupljenosti liberalnih vrijednosti u novim demokracijama?
- Je li potrebno više ili manje EU kroz novi sustav donošenja odluka u EU ili kroz davanje EU novih ovlasti?
- Hoće li Brexit osnažiti i druge države članice na sličan potez?
- Koji je optimaln oblik EU koji bi sustavno mogao rješavati istaknute probleme?
- Kakva je budućnost EU kao zajednice država?

2. Rasprava i zaključci

U uvodnim izlaganjima istaknuto je da se budućnost EU može sagledavati iz puno različitih uglova, ali da je sukus svakako u pitanju o više ili manje EU. Zaključeno je da države prihvaćaju članstvo u EU zato što imaju raznovrsne koristi od toga, ali to ne znači posljedično da se slažu s količinom i podjelom ovlasti koju ima EU. Ovlaсти EU konstantno se šire iz čega proizlazi pitanje treba li EU dati veće ovlasti ili ih smanjiti. Istaknuto je da se legitimitet odluka u EU ostvaruje kroz demokratsko tijelo – Europski parlament koji dijeli ovlasti s Vijećem EU. Zaključeno je da demokratski putevi odlučivanja unutar same EU imaju prostora za poboljšanje, no legitimitet odluka EU potpuno je nesporan iz razloga njihove kvalitete koju države prepoznaju, pa stoga i prihvaćaju.

Projekt „Eureka – i mi gradimo budućnost EU“

Također, raspravljena je teorijska razlika između opće volje – kao zbiljskog interesa zajednice i volje svih, kao zbroja individualnih volja pojedinaca koja ne odražava interes zajednice. Istaknut je problem gubitka liberalnih ideja na kojima se temelji EU, a koje su u jednom trenutku dovedene u pitanje. Naglašeno je da neliberalni režimi koji sve češće niču u europskim državama predstavljaju opasnost opstojnosti EU ako se propaganda efikasnijeg, ali potpuno suprotnog sustava temeljnim idejama nastavi. Zaključeno je da je razina demokratskog legitimiteta koji postoji na nacionalnoj razini, nemoguća na razini EU što otvara pitanje prihvaćaju li države vrijednosti EU ili je EU ta koja prihvaća vrijednosti država.

U odnosu na problem mehanizma rješavanja konflikta vrijednosti – treba li se pribjeći sili ili EU jednostavno treba odustati od svojih vrijednosti, zaključeno je da jedinstvene vrijednosti ne postoje, te je primijetan izazov s ulaskom novih članica koje će se sve teže i teže pokoravati režimu kada na primjerima već postojećih članica vide odstupanja. Istaknuto je da kršenje vrijednosti ne povlači za sobom obustavu projekata i vizije EU, a koju Europska komisija treba nastojati ostvarivati i dalje.

U odnosu na pitanje stupnja liberalizma u novim demokracijama, zaključeno je da je temeljna vrijednost nekog naroda ono što je uvriježeno mišljenje većine. Naglašena je važnost postojanja jednakih šansi, a ulazak neliberalnih demokracija u sastav EU nije *prima facie* loša jer EU znači i neku vrstu kontrole.

Kao jedan od izazova istaknuta je slaba informiranosti građana, pogotovo mladih o problematici EU, osobito u odnosu na ovlasti koje EU ima. U odnosu na Brexit zaključeno je da taj proces otvara mogućnost redefinicije tj. transformacije EU. Zaključeno je da je prvo potrebno definirati probleme s kojima se susreće i nosi EU, da bi se mogla pronaći adekvatna rješenja.

Zaključno je naglašeno da je liberalizam temelj EU bez kojega ona više ne bi bila ono što jest nego bi se transformirala u strukturu čije osobine s današnjeg gledišta ne možemo znati.

3. Izazovi o budućnost u EU na koje su ukazali sudionici tribine

- nekompatibilnost temeljnih vrijednosti EU i vrijednosti koje zagovaraju sve popularniji novi društveni pokreti;
- neuspjeh dugotrajnog ispunjenja ciljeva koji su pred RH (i druge države) bili postavljeni prilikom razdoblja pridruživanja;
- nedostatak efikasnog mehanizma sankcioniranja država članica koje u značajnoj mjeri odstupaju od temeljnih ljudskih prava i vrijednosti EU;
- nepostojanje društvenog konsenzusa o tome kakva bi EU trebala biti i kako bi se trebala nositi sa tim problemima.